

Stortingets finanskommité

Oslo, 1. februar 2026

Finanskommitéens behandling av Prop 31 L 2025-2026 – Garanterte tjenestepensjoner

Det vises til Prop. 31 L 2025-2026 omhandlende forvaltning av garanterte pensjonsprodukter. Proposisjonen ble fremlagt 12. desember 2025 og ekspedert til Stortinget. Finanskommitéen har saken til skriftlig behandling, og det er satt en frist for uttalelser til 2. februar d.å. Denne tilbakemeldingen er avgitt rettidig.

Pensjonskasseforeningen ivaretar interesser på vegne av alle landets private og offentlige pensjonskasser. Foreliggende sak er av stor betydning for de private pensjonskassene, og i særdeleshet for våre rettighetshavere. Pensjonskassene forvalter ¼ av all fripolisekapitalen i Norge. I de private pensjonskassene er det omtrent 350 000 rettighetshavere.

Hovedbudskapet vårt er at:

- Pensjonskassene må fortsatt kunne ha en innretning og forvaltning som innebærer at disse kan opprettholde god håndtering av pensjonsløftet til det beste for pensjonister og fripoliseinnehavere.
- Pensjonskasser må kunne håndtere pensjonsmidlene kollektivt, inkludert bufferfond for fripoliser, da dette er til rettighetshavernes gunst.
- Avkastning på pensjonsmidlene settes av til bufferfond eller brukes til oppregulering av ytelsene.
- Bufferfondet må ikke ha et øvre tak og være uten krav om nedbygging.

Pensjonskasser har særtrekk som må hensyntas:

- Pensjonskassen er arbeidsgivers instrument for å håndtere tjenestepensjon til egne ansatte; egenproduksjon.
- Alle rettighetshavere er omfattet av samme kollektive ordning; hos samme arbeidsgiver garanterte ytelsesordninger.
- Pensjonskassene søker å likebehandle rettighetshaverne; disse har arbeidet for samme arbeidsgiver, med samme ordning og bør følgelig få likest mulig og god pensjonsregulering.
- Pensjonskassene er ikke kommersielle, men selveiende. Det er ingen aksjonærer med egne eierinteresser eller utbytteforventninger.
- Pensjonskassene representerer interessefellesskap, ikke interessemotsetninger.

- Rettighetshaverne er representert i pensjonskassenes øverste organ, og er med på å beslutte kapitalforvaltning, oppbygging og bruk av bufferfond, samt regulering av pensjoner og fripoliser.
- Pensjonskassene selger ingen produkter i et åpent marked og kan ikke motta tilflytting; de utsetter dermed ikke livsforsikringsselskapene for konkurranse.
- Pensjonskassene har fellesforvaltning av pensjon under opptjening og fripoliser, med kollektiv bufferfondstilnærning. Dette virker til kollektivets beste, noe resultatene underbygger.
- Pensjonskassene har to sentrale mål: gode pensjonsytelser til nåværende og tidligere ansatte, og med en lav kostnad for arbeidsgiver.

Kollektivitet – Til rettighetshavers beste

Prop. 31 L 2025-2026 er et resultat av Stortingets anmodningsvedtak 719 (2022-2023), der et samlet Storting ba om å få utredet regulatoriske endringer til fordel for pensjonistene. Tverrpolitisk ble det formidlet at regelverket ikke måtte ødelegge mulighetene for pensjonskasser til å opprettholde gode ytelser og pensjonsregulering; sikre verdier og regulering. Dette budskapet og denne intensjonen må være helt grunnleggende også ved Stortingets behandling av foreliggende proposisjon.

Proposisjonens reelle innhold og faktiske konsekvenser er ikke lett tilgjengelige. Pensjonskasseforeningen er opptatt av at regelverket for garanterte produkter må gi muligheter for god pensjonsregulering, samt likebehandling av ulike grupper av rettighetshavere – alderspensjonister, fripoliser, uføre- og etterlattepensjonister. Slik leser vi også Stortingets anmodning.

Pensjonskassene har hatt en kollektiv tilnærming til egne rettighetshavere, for dermed å sikre både løpende pensjoner og fripoliser samme gode regulering. Det oppleves at praksisen har vært støttet bredt, både av sammenslutninger for arbeidstagere, arbeidsgivere og pensjonister.

Pensjonskassene har gjennomgående en meget solid bufferkapital. Regnet i prosent av pensjonsforpliktelsene er denne tett på 40 prosent i snitt. I all hovedsak består bufferen av tidligere kursreguleringsfond, som igjen ikke var fordelt på enkeltkontrakter. Bufferen gjør pensjonskassene i stand til å sitte med en høy aksjeeksponering, med et snitt på 44 prosent for kollektivporteføljen, noe som har gitt markedsledende avkastning innen garanterte pensjonsprodukter og opprettholdt kjøpekraft for våre rettighetshavere; pensjoner under opptjening, under utbetaling og for fripoliseinnehavere. I pensjonskassene er ikke fripolisene skilt ut i særlige porteføljer, men forvaltes med øvrig pensjonskapital, og følgelig med svært høy aksjeandel. Denne opsjonen må ikke bortfalle som konsekvens av lovgivers regulering, men må med tydelighet videreføres.

For pensjonskassenes vedkommende er tjenstepensjonsordninger kollektivt opprettet for et kollektiv av ansatte, og i dette kollektivet bør rettighetshavere kollektivt ivaretas. Det er et selvstendig aspekt at pensjonskassenes buffere er bygget opp gjennom en årrekke nettopp ved kollektiv forvaltning.

Det er av stor verdi for de pensjonsberettigede i en pensjonskasse at muligheten for videreføring av kollektivitet i forvaltningen av midler, samt håndtering av alle medlemmer og rettighetshavers bufferfond er til stede. Evnen til å kunne tilby god og rettferdig regulering av pensjonsytelser, samt mulighet for å kunne skjerme spesielt utsatte grupper, er sentrale grunner til at det er gunstig å opprettholde en kollektiv håndtering av bufferfondet. Sårbare grupper som uføre og etterlatte er ikke viet omtale i Prop 31 L; uten en kollektiv tilnærming vil de ha svært svake buffere, og derav svekket evne til fremtidig pensjonsregulering. En slik regulering vil være langt fra hva som kan anses til rettighetshavers gunst.

Pensjonskassenes tilnærming er basert på fellesforvaltning, der samtlige rettighetshavere får lik avkastning på pensjonsmidlene, selv om den enkelte kontrakts garanterte rente selvsagt respekteres. I pensjonskassene er det gjennomgående mindre forskjeller i nivå på rentegarantiene. Tilnærmingen gir likere regulering, som igjen i pensjonskassenes kollektiver oppleves mer rettferdig. Kollektivitet vil som nevnt også kunne løse utfordringene med uførhet og opphørende pensjoner.

Gjennom arbeidet i Finansdepartementets utredningsråd i 2023 og 2024, samt etterfølgende prosesser etter at arbeidsrapporten ble sendt på høring, har det fremkommet et entydig bilde av at arbeidslivets parter klart ønsker at pensjonskasser skal forbli i stand til god håndtering av pensjonsløftet. LO har fremhevet at pensjonskasser må kunne håndtere ytelsene kollektivt, og synspunktet fikk meget omfattende støtte fra sentrale aktører i forbindelse med høringen, herunder fra representanter fra både pensjonister, rettighetshavere og arbeidsgivere.

Evnen til å kunne tilby god og rettferdig regulering av pensjonsytelser, samt mulighet for å kunne skjerme spesielt utsatte grupper, er sentrale grunner til at det er viktig å opprettholde en kollektiv håndtering av bufferfondet i pensjonskasser.

I pensjonskasser, der alle rettighetshavere har hatt en relasjon til samme arbeidsgiver og er omfattet av det samme pensjonsløftet, er det heller fravær av kollektivitet som burde begrunnes. Ved eventuelt å frata pensjonskassene mulighetene til slik behandling, ender vi opp med en regulering som virker motsatt av hva Stortinget eksplisitt ba om: «til fordel for kommende pensjonister». Både aktive ansatte og fripoliseinnehavere er kommende pensjonister.

Det er en diskusjon om pensjonskasser og livsselskaper skal ha like regler ut fra at disse er vesensforskjellige hva gjelder innretning, interesseivaretagelse, pensjonshåndtering og kapitalsituasjon. I Europa ellers er det gitt ulik regulering for disse. For Pensjonskasseforeningen er det helt sentrale at Stortinget gir pensjonskassene gode rammebetingelser som bidrar til at disse også fremover kan ivareta deres rettighetshavere på best mulig måte, og med god regulering av pensjoner.

Nedbygging av bufferfond

Finansdepartementet har ikke i proposisjonen foreslått obligatorisk krav om nedbygging av bufferfond. Når det gjelder pensjonskasser støttes dette. Pensjonskassene forvalter kollektivt, har meget høy aksjeeksponering og gode utsikter til reguleringer utover garantier. Dette forutsetter dog at pensjonskassene fortsatt kan holde høye buffere for å møte urolige tider i forvaltningen av garanterte produkter. I denne sammenhengen vises det til hvordan aksjemarkedene sviktet i perioden 2000 til 2002, med referanse i verdensindeks (MSCI ACWI):

2000	-7,1%
2001	-11,2%
2002	-31,9%
2003	+11,8%

Uten skikkelige buffere hadde det vært umulig å reallokere midler til aksjer etter tre år med negativ utvikling, og pensjonskassene – våre rettighetshavere - ville ha gått glipp av den etterfølgende oppturen. Tilsvarende ville en nedbyggingsplikt for bufferfondet også vært til hinder for pensjonskassene til igjen å få en ideell aksjeeksponering.

Våre avkastningstall siste ti år viser at det har vært meget gunstig for våre rettighetshavere at aksjeeksponeringen har vært høy, til forskjell fra kommersielle livselskaper med svært lav aksjeeksponering og fravær av regulering.

For øvrig gjøres det oppmerksom på at Finansdepartementet ikke har gjengitt våre synspunkter korrekt i Prop. 31 L under punktet 3.5.2, side 16 venstre kolonne.

Avsluttende merknader

Vi anmoder Finanskomitéen om Ikke å ødelegge for pensjonskassenes gode leveranser, men heller legge til rette for videreføring av denne. Pensjonskassene leverer bedre ytelser. Kollektiv håndtering av pensjonsmidlene, inkludert buffer for fripoliser, er helt sentralt for våre rettighetshavere. Dette har gjort pensjonskassene i stand til å forvalte all pensjonskapitalen med svært høy aksjeeksponering og med god regulering av pensjonsytelser. Vi ønsker også fremover å kunne benytte avkastningen på pensjonsmidlene til jevn, årlig oppregulering av pensjonsytelsene.

Det er av største viktighet at Stortinget gir klar aksept for videreført kollektiv håndtering i pensjonskasser, slik også høringsinstansene har bedt om. Stortinget må selvsagt selv vurdere om dette gjøres best gjennom lovbestemmelse eller ved meget klare skriftlige politiske signaler og føringer, herunder for videre forskriftsarbeid. Foreningen står til komitéens disposisjon.

For Pensjonskasseforeningen,

Christer Drevsjø
Adm.dir.